

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

Αριστοφάνη «Ειρήνη»

από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

Μετάφραση: Κ.Χ.Μύρης. Σκηνοθεσία-δραματουργική επεξεργασία: Γιάννης Ιορδανίδης.

Σκηνικά: Γιώργος Σουγλίδης. Κοστούμια: Κένυ Μακλέλαν. Μουσική: Γιώργος Χριστιανάκης. Χορογραφία: Ισιδωρος Σιδέρης. Φωτισμοί: Λευτέρης Παυλόπουλος. Μουσική διδασκαλία: Νίκος Βουδούρης. Παίζουν: Θύμιος Καρακατσάνης, Κώστας Χαλκιάς, Τάσος Παπαμαθαίου, Γιώργος Γαλίτης, Δημήτρης Καμπερίδης, Γιάννης Τσορτέκης, Κώστας Σαντάς, κ.α.

ΤΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ του Γιάννη Ιορδανίδη διαβάζεται σαν ένα συναρπαστικό θεατρικό μυθιστόρημα. Η «ποσότητα» του θεάτρου στη ζωή του και η ποιότητα των θεατρικών επιπέδων στα οποία κινήθηκε, οι λαμπρές συνεργασίες του, τα έργα από τα οποία «πέρασε» και τα οποία «πέρασαν» από πάνω του αφήνοντας ανεξίτηλα σημάδια εμπειρικής θεατρικής γνώσης, όλα αυτά φανερώνουν μπροστά μας έναν άνθρωπο που δεν μπήκε ποτέ απ' έξω μέσα στον κόσμο του θεάτρου ως ξένος που... δεν ξέρει, απλούστατα επειδή γεννήθηκε, αναγνώθηκε, πλάστηκε εκεί μέσα, υπήρξε αυτόχθων που... ξέρει, who knows how. (Όσες φορές είδα στην Κύπρο ή στην Ελλάδα σκηνοθετημένες από τον Ιορδανίδη παραστάσεις, ένιωθα να ξαναγούμαι στον κόσμο του θεάτρου από έναν ντόπιο που γνωρίζει τα κατατόπια.) Το know how ενός σκηνοθέτη πολλές φορές μοιάζει μ' εκείνο του στρατηγού που πριν από τη μάχη πρέπει να μελετήσει τα εξής βασικά: να γνωρίσει πολύ καλά τον «αντίπαλό» του, το συγγραφέα, να ερευνήσει το «πεδίο μάχης», το κείμενο, για να γνωρίζει τις παγίδες του, αλλά και τις κορυφές προς κατάκτηση, και να συνειδητοποιήσει τις αδυναμίες και πλεονεκτήματα του δικού του «στρατεύματος». Θα περάσω στην παραγωγή της Αριστοφανικής «Ειρήνης» του Κ.Θ.Β.Ε. για να δούμε την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδίου του Γιάννη Ιορδανίδη, αλλά πριν θα κάνω μια παρένθεση.

Εμείς οι θεατές όλων των εποχών και όλων των θεαμάτων μοιάζουμε μεταξύ μας. Είμαστε μια απρόσωπη μάζα, που συνδυάζει μια εξ αρχής δεδομένη αδιαφορία με την ετοιμότητα της ευσυγκίνητης αντίδρασης. Φανταστείτε πώς φαινόμαστε εμείς σ' «εκείνους», που είναι στη σκηνή ή στην αρένα (είπαμε ότι μιλούμε για όλα τα θεάματα και όλες τις εποχές), πόσα απρόσωπα πρόσωπα, πόσα δυσανάγνωστα μάτια, πόσα στόματα ανοιγμένα από γέλιο ή από χαμογενητό, αλλά πάντα έτοιμα να κατασπαράξουν «εκείνους» που χορεύουν, τραγουδούν, πεθαίνουν, ερωτεύονται με έπαυση την εύνοια του πολυόμату τέρατος, του κοινού.

Γιατί αυτοαποτιγνώνομαι έτσι ως θεατής; Επειδή θυμάμαι την τελευταία συνάντησή με το Θύμιο Καρακατσάνη στις «Νεφέλες» και την ομαδική σωπηλή καταδίκη που βγάλαμε αποφασίζοντας ότι η μακρά θεατρική πορεία του ηθοποιού έχει φτάσει σε αδιέξοδο. Όπως οι μακρινοί μας συνάδελφοι στο Κολοσσαίο γυρίσαμε τον αντίχειρά μας προς τα κάτω.

Τέλος παρένθεσης, επιστροφή στον Ιορδανίδη, ο οποίος χάρισε την «Ειρήνη» του στο Θύμιο Καρακατσάνη, αλλά και τον Καρακατσάνη στην «Ειρήνη» του.

Η μορφή του Τρυγαίου-Καρακατσάνη ήρθε κοντά μας πριν από την παράσταση από τις αφίσες, τις εφημερίδες και τις οθόνες, μαζί μ' ένα από τα πιο πετυχημένα αστεία της παράστασης.

Το μακιγιάζ, η περούκα και το μουστάκι αποτελούν παρωδία ή μάλλον συμπαθητική παράφραση της μορφής του Αϊνσταϊν. Με μεγάλη ευαισθησία ο σκηνοθέτης προβάλλει τον πρωταγωνιστή του ως γνήσια πηγή κωμικότητας, στηρίζοντας και μερικές φορές σκεπάζοντας τις αδυναμίες του με τη δράση των συμπρωταγωνιστών ή του χορού.

Η πυκνή υποκριτική ατμόσφαιρα της παράστασης κρατάει τον Τρυγαίο-Καρακατσάνη στην επιφάνεια και του επιτρέπει να χάρισε στοιχεία αμιγούς κωμικότητας στο συνολικό αποτέλεσμα.

Ο χορός είναι το μεγάλο επίτευγμα της παραγωγής. Είναι ίσως ο καλύτερος χορός της αριστοφανικής κωμωδίας που έχουμε δει εδώ και χρόνια. Εκλεκτός στην όψη, φωνή και κίνηση. Με συνεργάτες το λαμπρό χορογράφο Ισιδωρο Σιδέρη, το συνθέτη Γιώργο Χριστιανάκη και μουσικοδιδάσκαλο Νίκο Βουδούρη, αλλά και σε μεγάλο βαθμό τον εξαιρετικό ενδυματολόγο Κένι ΜακΛέλαν, ο Ιορδανίδης μ' αυτό το Χορό έδωσε σώμα στην παράστασή του, επειδή στην «Ειρήνη», όπου η πλοκή είναι μαζεμένη μόνο στο πρώτο μέρος, ανιαρός και μη ενεργητικός χορός σημαίνει ήττα όλης της παράστασης. Άλλες επί μέρους μάχες που κερδήθηκαν ήταν η γήινη αρχή, η άνοδος και το ανοδικό μέσο και η ουράνια σκηνή. Ο Κώστας Χαλκιάς και ο Τάκης Παπαμαθαίου έδωσαν τόσο κλοουνίστικα τη σκηνή του σκατοταΐσματος του σκαθαριού που η παράσταση άρχισε από τις πιο χαμηλές κωμικές νότες όπως το 'θελε και ο Αριστοφάνης, για να έχει μετά όλο το περιθώριο για την κάθετη κορύφωση προς τα ουράνια (φανταστείτε μόνο τι κωμικό εφέ είχε αυτή η ανελέητη παρωδία του «Βελλερεφόντη» του Ευριπίδη από το μεγαλύτερο λογοτεχνικό χούλιγκαν όλων των εποχών τον Αριστοφάνη).

Το σκαθάρι σε συνδυασμό με τη φιγούρα του εφευρέτη Αϊνσταϊν διατηρεί το γέλιο ζωντανό, τα σκηνικά του Γιώργου Σουγλίδη δίνουν την κορύφωση και το διπλό ξάφνιασμα των αποκαλύψεων του Ολυμπιακού παράδεισου και της κολάσεως του Πολέμου. Απ' εκεί αναλαμβάνουν επιτυχώς ο Γιώργος Γαλίτης (Ερμής) και ο Δημήτρης Καμπερίδης (Πόλεμος).

Καταφέρνοντας να μη γίνει μονότονος ή επαναληπτικός κατά τη διάρκεια των ιερογαμικών εορτασμών του τέλους, ο Ιορδανίδης συνάπτει συνθήκη ειρήνης με τον Αριστοφάνη. Όλοι κερδίζουν και χαίρονται. ●